

ԶԱՐԵՆ ԳԵՑ ՆՈՒՊՈՐ

Ժ Ը Լ Ե Ի

Փրճել, 20 Սեպտեմբեր 1962

ՏԻՄՐ ԱՆԻՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Նախագահ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան

Նիւ Եւրք

Իմ սիրելի Նախագահ,

Ձերմ շնորհակալութիւնն կը յայտնեմ այն այցելութեան համար զոր բարեհաճեցաք ինծի տալ, ժրնելի մէջ, Ձեր Եւրոպա վերջերս կատարած համընդգոյթեան ընթացքին, և որ մեր միջև կարծիքներու փոխանցումի օգտակար առիթ մը եղաւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան այժմու կացութեան և ապա այդ հեռանկարներուն շուրջ:

Մեր Միութեան վերանորոգման հիգիւն և նիւթական միջոցներու ընդարձակման մէջ Ամերիկայի մեր բարեկամներուն զերը այնքան թանկագին եղած է և կը շարունակէ ըլլալ, որ Ձեր այցելութեան առիթէն կ'օգտուիմ շերմագին մեծարանգա մատուցանելու, անկամ մը ևս, մեր Միութեան Ամերիկայի բոլոր անդամներուն և մասնաւորաբար Կեդր. Վարչութեան որուն Կուսակց. Նախագահէք այնքան զործոն կերպով ու ամբողջական նուիրումով մը:

Ցնցուած աշխարհի մը այս դժուարին ժամանակներուն մէջ, դժնգահ է Ձեր աշխատանքը դէմ յանդիման մեր Միութեան ներկայացող փափակ հարցերուն, տրուած ըլլալով մասնաւոր զայն հսկող ծաւալումը զոր ան ստացաւ համաշխարհային վերջին պատերազմին վախճանէն ի վեր:

Ես շատ լաւ կ'ըմբռնեմ, այն անդեկութեանց լոյսին տակ զոր բարեհաճեցաք ինծի հայ-թայթել և որոնցմէ զրկուած էի ժրնելի իմ առանձնացումիս մէջ, այն բոլոր պատահանները որոնք անհրաժեշտ գարնացին մեր Միութեան վերակազմութեան Ամերիկայի օրէնքներուն համաձայն, պահելով անդերձ Զուիցերիական իրաւական անձնաւարտութեան առաւելութիւնները, անհրաժեշտ պահանջներու սահմանին մէջ: Ինծի համար գոտեպնդիչ է և բաւարար Ձեր հաւատարմութիւնը թէ Մայր Ընկերակցութիւնը, այժմ Ամերիկայի իրաւական կառուցուածքով, անվերջ կը պահէ մեր Միութեան նկարագիրը իբր հայկական ազգային հաստատութիւն, ապա հովելով բոլոր անդամներուն իրաւունքներուն հաւասարութիւնը, ո՛ւր որ այ գտնուին անոնք և ի՛նչ հպատակութեան ալ պատկանին: Անվերապահ վստահութիւն ունիմ Ձեր կորովամտութեան, ինչպէս նաև մեր Կեդրոնական Վարչութեան իմաստութեան վրայ, ներգոյնակելու համար մեր Միութեան փերագոյն շահերը բարգոյնութեան հետ՝ որոնք կը ծագին այն միջազգային կացութենէն որուն տիրապետութեան տակ կը մնան աշխարհի բոլոր կողմերը ցրուած հայերը, կախում ունենալով տարբեր օրէնքներէ և կոստներէ:

Այլշարժ մնացի՛ իմանալով որ մեր ընդարձակ կազմակերպութեան երկու երկ անդամներ կը խորհին եղբ Զուիցերիական արդարադատութեան ենթարկելու մեր Միութ լնր շահագրգռող հարցեր: Առանց ինչորոյ աւարկայ ընկել իբնց դիտաւորութիւնը, քանի որ լսի իրաւական դատումի պարագայ մըն է, իրողութիւն է որ նման գործակերպ մը, ան-նախընթաց բան մըն էր մեր մէջ, բացարձակապէս հակառակ պիտի ըլլար մեր կանոնադրին, աւանդութեանց և մեր Միութեան պիտի իսկ, և ինծի ուրիշ բան չի մնար եթէ ոչ գատապարտել զիրենք: Մեր Միութեան վերաբերեալ որևէ հարց պարտի գտնել իր լուծումը մեր կանոնագրութեան ներքին կարգաւորութիւն մէջ, առանց որևէ արտաքին միջամտութեան՝ ըլլայ գատապարտ կամ ուրիշ ձևով: Եղբայրական այսին, մեր Միութեան շահերուն զերագոյն նախանձայնորութիւնը հրամայական կը գարնանն սյուսիսի գիրքաւորում մը, ու կը բացատրեն իմ այս տուած դատաստանն:

Ձեզ կը շնորհաւորեմ Ձեր կորովի կեցուածքին համար երբ չէք թողուր որ ո՛րևէ հարուած տրուի Բարեգործականի միամտլ կառուցուածքին, և չէք թոյլատրեք որ մեր մեծ ընտանիքին ծոցէն ներս պայծառութիւնը, խաղաղութիւնը և համերաշխութիւնը խանգարուին անխորհուրդ քայլերու հետեանքով:

Յանձին Ձեր և Կեդրոնական Վարչութեան անդամներուն, լաւ ձեռքերու մէջ կը գտնուի այժմ ազգային հոյակապ գործը մեր Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան որուն գլխաւոր այժմ ազգային իմ հօրմէս և ապա իմ եղբորմէս ետք, գործոն նախագահութիւնը ստանձած էի և հպարտ եմ մնալու Պատուոյ Նախագահը: Հաստատ համազօքում ունիմ որ շնորհիւ Ձեր ներկայարտ եմ մնալու Պատուոյ Նախագահը: Հաստատ համազօքում ունիմ որ շնորհիւ Ձեր ներկայարտ եմ մնալու մեր Միութեան համայն աշխարհի բոլոր անդամներուն հաւաքական նուիրելիքներուն և շնորհիւ մեր Միութեան համայն աշխարհի բոլոր անդամներուն հաւաքական նուիրելիքներուն և նախանձայնակցութեան, ապահով պիտի մնան մեր գործին տնկանութիւնը, յաւաքականութիւնը, ծաղկումը և յաւերժական փոխանցումը սերունդէ սերունդ:

Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Զ Ե Կ Ո Յ Յ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Մեր Միութեան Պատուայ Նախագահ Զարեհ Պէշ Նուպար պատգամ մը ուղղած էր՝ անցեալ Ապրիլին Բարիզ գումարուած Եւրոպայի Շրջանակին Պատգամաւորական Ժողովին, անոր ներքին աշխատութեանց աւելնութեամբ, իրեն հայթաթուած անկատար և միակողմանի տեղեկութիւններու հիման վրայ, և որ Փարիզի մէջ դիտումնաւոր հրապարակումի մը առարկայ էր դարձած, սեղի տալով նաև հայ մամուլին մէկ հատուածին կողմէ անոր արտասպումին՝ սխալ ու անարեհացկամ մեկնարանութիւններով:

Վերջերս, Միութեան Նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեան, Եւրոպայ իր նամարդութեան ընթացքին, սիրալիբ ընդունելութեան մը առարկայ եղաւ Նորին Վեներաբան հողմէ, Ժընևի մէջ, ու ընկանարար իրենց խօսակցութեան նիւթ դարձած Հ. Բ. Ը. Միութիւնը:

Այդ առիթւ, Զարեհ Պէշ Նուպար, ինքնարեքաբ փափաքելով բացորոշ կերպով յայտնել իր տեսակէտներն ու կեցուածքը մեր Միութիւնը շահագրգռող հարցերու և ներքին մասնաւոր երևոյթի մը հանդէպ, Տիար Ալեք Մանուկեանի յանձնեց ուղարտու պատգամ մը՝ որով միտմամանակ կը սրբադրուէին իր նախորդ գրութեանն ծնունդ առած անհասկացողութիւնները:

Վը հրատարակենք Նորին Վեներաբան պատգամը, Ֆրանսերեն ընագրէն հայերէն հարգաւոր թարգմանութեան, և որուն ամբողջական բովանդակութիւնը աւելորդ կը դարձնէ ուրիշ օրէէ խօրհանութիւնս:

Կարևոր կը նկատենք, իբրև վերջիշում և լուսարանութիւն հանրային կարծիքին, անգամ մը ևս ճշգրէ թէ համաշխարհային վերջին պատերազմին հետեանքով մեր Միութեան կեդրոնը 1940 ին Թարիզէն փոխադրուեցաւ Նիւ Եորք, ու անկէ ի վեր Միացեալ Նահանգներու մէջ գտաւ աճումի, տարածումի, զարգացման լայն նոր ասպարէզ ու դաշտ, արձանագրելով փայլուն իրագործումներ, զորն կը պարտինք նաև ամերիկեան օրէնքներուն պարզեւած հարկազերծումի և օւրիշ բազում առաւելութիւններուն:

Այս իրախուսելի արդիւնքներուն ի տես, և այլ բազմապիսի նկատումներով, խորհուած էր Հ. Բ. Ը. Միութիւնը օժտել Ամերիկեան իրաւական Կանոնագրութեան մը երաշխքներով և ապահովութիւններով, նախանձախնդրութիւն մը՝ որ մէկէ աւելի անգամներ հանդիսաւոր կերպով արտայայտուած էր մեր Միութեան Ընդհանուր Ժողովներուն մէջ:

Երկար տարիներէ ի վեր հետապնդուած ծրագիր մըն էր որ, ուրիմն, իրաւական կէտերու և ազգային նկատումներու բազմակողմանի ուսումնասիրութիւններէ ետք, ի վերջոյ իրագործուեցաւ 19 Փետրուար 1955 ի Ընդհանուր Ժողովին մէջ, 250 ի դէմ 2540 ձայներու ջախջախիչ առաւելութեամբ, ձայներ՝ աշխարհի բոլոր կողմերէն:

Ժողովէն ամիսներ առաջ իսկ զրկուած հրաւիրագրիներուն մէջ, մի առ մի արտագրուած էին տրուելիք որոշումները, ու պատասխանները՝ հաւանութեան կամ մերժումի մակագրութեամբ, և իւրաքանչիւրը վաւերացեալ ստորագրութեամբ, Կեդրոնական Գրասենեակ հասած:

Վը խնդրեմ, սիրելի Նախագահ, որ մեր Միութեան անդամներուն ջոյց տուած միասնական վստահութեան, ինչպէս նաև իմ այլ ամբողջական վստահութեան մէջ, գտնէք ուժն ու իրաւունքը շարունակելու համար հետապնդել Ձեր նուիրական առաքելութիւնը — պաշտպանել ամէն կերպով ինչ որ մեզ կը միացնէ՝ մեր յանձնարարական Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը:

Կ'արտոնեն որ ի հարկին իմ այս նամակս հրատարակէք ինչպէս որ անհրաժեշտ կը դատէք: Խորհուած կը ցաւիմ որ 12 Ապրիլ 1962 ի իմ պատգամս, արդիւնք անկատար լիցթած րարի մը, և որ կը վերաբերէր մեր Միութեան Եւրոպայի վերջին Պատգամաւորական Ժողովի ներքին աշխատանքներուն, գործածուած և մեր Միութեան իսկական շահերուն հակառնեայ եղանակով հրապարակուած է, անշուշտ ընդդէմ իմ բուն մտածումներուս, որոնք ոչ մէկ տարակոյսի կրնային սեղի տալ:

[Ստորգ.] ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՊԱՐ

ժընև, 20 Սեպտեմբեր 1962
Հիմնադիր եւ Պատուայ Նախագահ
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան

Գ Ն Ա Հ Ա Ց Ա Ն Ք

ՍԻՈՆ-ի սեխասակից Տիար Գրիգոր Սարգսեան՝ Ն. Ս. Օժուրիւն Վազգէն Ա. Կարողիկոսին կողմ գնահատուած է Ս. Լուսաւորչի Ա. Կարգի շնորհով, Քարեղործականի, Հայ Եկեղեցիի եւ Հայ եկեղեցական գրականութեան ի նպաստ երկար ծառայութեան մատուցած իր օգտագոյն ծառայութեանց համար:

Շնորհակալ եւ զայն արժեւորող Կոնգրակը պատշաճապէս յանձնուած են իրեն ձեռամբ Գալիթորենիոյ նորահաս Ռազմորդին, ճակատագրի մը ընթացքին, որ սարճուած էր Ռազմորդին բարի գալուստ մագրելու համար, Կիրակի, 4 Նոյեմբեր 1962 ին, Ֆրեզնոյի Ս. Պօղոս մայր եկեղեցւոյ նորակառոյց ընկերական սրահին մէջ:

ՍԻՈՆ իր կարգին սրագինս կը ընդհանուրէ իր անխնայ աշխատակիցը իրեն եղած այս գեղեցիկ ընդհին համար, որուն արժանի էր ինքը:

էին մինչև ժողովին գումարումը, քուէի իրաւունք ունեցող Միութեան բոլոր իրաւասու անդամներուն կողմէ, նիտահն ներկայ եղող բազմաթիւ անդամներու ձայներէն զատ:

Այս կերպով Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ունեցաւ զօրեղ նոր կառուցուածք մը, տրամաբանական, բնական ու ներդաշնակ, ուր թէ իրողապէս և թէ իրաւապէս կը հաստատուէր և ցարդ կը պահուի մէկ կեդրոն, ենթակայ մէկ օրէնսդրութեան և համարատու, ըստ առաջնոյն, Ընդհանուր ժողովին՝ որուն կը մասնակցին աշխարհի բոլոր անկիւններէն մեր բոլոր իրաւասու անդամները, բոլորն ալ եղբայրական ոգով իրարու կապուած՝ Միութեան անփոփոխ հիմնական նպատակներուն շուրջ, անխախտ միասնականութեամբ:

Ձուիցերիական Ընկերակցութիւնը ևս պահուեցաւ, միաժամանակ, բայց անշուշտ սակմանափակ իրաւասութեամբ ու գործերով, ենթակայ բնականաբար Մայր Ընկերակցութեան, իր կեդրոնով Նիւ Եորքի մէջ, գլխաւորաբար Միջին Արեւելքի և Եւրոպայի կալուածներուն համար, և ի նախատեսութիւն ապագայ որեւէ հաւանականութեան:

Կեդրոնական Վարչութիւնը, վարչական վերին իրաւասու մարմին, ընտրուած Ընդհանուր ժողովէն և անոր տարւել տարի համարատու նիւթապէս թէ բարոյապէս, կը յանձնաձեռն միաժամանակ թէ Ամերիկեան և թէ Ձուիցերիական Ընկերակցութեանց ենթակայ Հ. Բ. Ը. Միութեան ամբողջական ստացուածքը, ի շահ մեր Միութեան նպատակներուն, այսինքն ի շահ մեր Ազգին:

Անա յստակ, ամբողջական և իրական պատկերացումը Միութեան այժմու իրողական և իրաւական կառուցուածքին — իմաստուն, խոհեմ ու հեռատես ուղղութիւն և գործելակերպ՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան նման ընդարձակածաւալ մեծ կազմակերպութեան մը համար որ կը գործէ աշխարհի ամէն կողմերը ջրուած հայութեան մը ծոցին մէջ:

Համայն Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, իր բազմակազար անդամներով, բոլոր Նրշնակներով և Մասնատնակներով, միաձայն է և ճանշցած ու կիրարկած՝ վերոյիշեալ գոյափոխակը 1955 էն ի վեր:

Եւ Փարիզէն քանի մը անդամներու բողոքն ու՝ անոր առջնութեան ապերասան ընթացքը, զոր ցաւով կ'արժանապարհենք, արգիւնք կարգ մը տեսչերու և յաւակնոտ յամառութեանց, Միութեան հանդէպ անշահախնդիր վարմունք մը և շինարար ոգի մը չեն ենթադրեր, ու ամէն պարագայի սակ բան մը չեն փոխեր մեր մեծ կազմակերպութեան բնականոն կացութեան և աշխատանքին մէջ:

Գրիգոր Հ. Բ. Ը. Միութեան
Կեդր. վարչ. ժողովի